

Ilmaisjaon usein kysytyjä kysymyksiä

Päivitetty 22.3.2024

Päästöoikeuksien ilmaisjaon hakeminen

Haetaanko päästöoikeuksien ilmaisjakoa laitos- vai toiminnanharjoittajakohtaisesti?

Ilmaisjakohakemus jätetään Energiaviraston asiointijärjestelmään päästölupakohtaisesti. Jos laitoksen päästölupa on kahden toiminnanharjoittajan yhteinen, jätetään yhteinen hakemus.

Miten tulee toimia, jos laitokselle ei ole haettu maksuttomia päästöoikeuksia ensimmäiselle jakokaudelle (2021–2025), mutta niitä haetaan toiselle jakokaudelle (2026–2030)?

Tällaisen laitoksen osalta toimitetaan Energiavirastolle perustietoselvitys ja sitä koskeva todentamisraportti sekä tarkkailumenetelmäsuunnitelma 30.4.2024 mennessä.

Mitä uusilla osallistujilla tarkoitetaan: uutta laitosta vai soveltamisalaan tulevia uusia laitoksia?

Päästökaupan uusilla osallistujilla jakokaudelle 2021–2025 tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat saaneet päästöluvan ensimmäisen kerran 30.6.2019 jälkeen. Näitä ovat siis laitokset, jotka tulevat soveltamisalan muutoksen vuoksi päästökauppaan mukaan 1.1.2024 alkaen tai muusta syystä ovat tulleet tai tulevat mukaan kesken kuluvan jakokauden.

Jakokaudella 2026–2030 uusia osallistujia ovat laitokset, jotka ovat saaneet päästöluvan ensimmäisen kerran 30.6.2024 jälkeen.

Maksaako päästöoikeuksien ilmaisjaon hakeminen?

Energiaviraston antamat päätökset ovat maksullisia. Ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman (MMP) hyväksymispäätös ja päätös laitokselle maksutta myönnettävistä päästöoikeuksista ovat maksullisia. Samoin näihin päätöksiin tehtävät muutokset ovat maksullisia. Lisäksi vuosittain toimitettavien tuotantotasoraporttien käsittelystä peritään maksu. Maksut perustuvat työ- ja elinkeinoministeriön asetukseen Energiaviraston maksullisista suoritteista. Maksuilla katetaan hakemusten käsittelystä aiheutuvat kulut.

Miten toimitaan suunnitteilla olevien laitosten päästöoikeuksien ilmaisjaon suhteen?

Päästökaupan soveltamisalaan kuuluvat laitokset, jotka saavat päästöluvan 1.7.2024 tai sen jälkeen, ovat oikeutettuja hakemaan jakokaudelle 2026–2030 päästöoikeuksien ilmaisjakoa niin sanottuina uusina osallistujina. Näiden uusien laitosten osalta pyydämme ottamaan Energiavirastoon erikseen yhteyttä.

Saavatko laitokset maksutta jaettavat päästöoikeusmääränsä tarkistettavaksi ennen niiden lopullista hyväksyntää?

Laitoskohtaiset päästöoikeusmäärät lasketaan, kun komissio on päivittänyt vertailuarvot ja päättänyt mahdollisen monialaisen korjauskertoimen käytöstä. Alustavan aikataulun mukaan tämä tapahtuisi loppuvuodesta 2025. Toiminnanharjoittaja kuullaan vähintään kerran laitokselle myönnettävästä päästöoikeusmäärästä.

Meneekö hakemus todentajalta suoraan käsiteltäväksi vai vaaditaanko toiminnanharjoittajalta toimia todentamisen jälkeen?

Kun todentaja on laatinut ja allekirjoittanut todentamisraportin, lähettää todentaja todennetun hakemuksen toiminnanharjoittajalle FINETS-järjestelmän kautta. Tämän jälkeen toiminnanharjoittaja allekirjoittaa ja lähettää hakemuksen FINETS-järjestelmän kautta Energiavirastolle käsiteltäväksi.

Mistä hakemuksen Excel-pohjat on saatavilla?

Ilmaisjaon hakemiseen liittyvät hakemuspohjat ovat ladattavissa Energiaviraston ilmaisjaon verkkosivuilta (<https://energiavirasto.fi/paastooikeuksien-ilmaisjako>) kohdasta *Ohjeet ja lomakkeet*.

Miksi Suomessa aikataulu ilmaisjaon hakemiselle poikkeaa EU:n ohjeista?

Suomessa aikataulu ilmaisjakohakemuksen jättämiselle tulee päästökauppalaisista, jonka mukaisesti vakiintuneiden laitosten on jätettävä hakemus viimeistään 30.4.2024. Ilmaisjakoasetuksen mukaan ilmaisjakohakemus on jätettävä toukokuun loppuun mennessä, mutta tästä voidaan kansallisesti poiketa kuukaudella. Suomessa tämä poikkeusaikataulu on otettu käyttöön päästökauppalaisilla.

Miltä osin ilmaisjakohakemusta on mahdollista täydentää hakemuksen jättämisen jälkeen ja miten tässä tapauksessa todentaminen hoidetaan?

Toiminnanharjoittaja voi pyytää hakemuksen tarvittaessa täydennettäväksi, kun hakemus on Energiaviraston käsittelyssä. Myös Energiavirasto voi pyytää toiminnanharjoittajalta täydennyksiä hakemukseen, jos siihen on tarve. Täydennetty perustietoselvitys on todennettava uudelleen ennen sen palauttamista Energiavirastoon niiltä osin, kun tiedot lomakkeella ovat muuttuneet.

Perustietoselvitys ja laitoskohtaiset tiedot

Ovatko pienet kaukolämpölaitokset (opt-in laitokset) oikeutettuja päästöoikeuksien ilmaisjakoon?

Kyllä. Ilmaisjakoa voidaan myöntää kaikelle tuotannolle, sisältäen kaukolämmön tuotannon. Poikkeus on sähköntuotanto, jolle ei myönnetä ilmaisjakoa. Sähköllä tuotetulle lämmölle myönnetään ilmaisjakoa jakokaudella 2026–2030, mutta ei jakokaudella 2021–2025. Myös yhdistetyn lämmön- ja sähköntuotannonlaitokset (CHP-laitokset) ovat oikeutettuja ilmaisjakoon lämmöntuotannon osalta. Hiilidioksidin talteenottoon, kuljetukseen ja säilyttämiseen tarkoitetut laitokset ja putkistot eivät ole oikeutettuja saamaan päästöoikeuksia maksutta.

Jakokauden 2026–2030 ilmaisjakohakemuksen perustietoselvityksellä on ilmoitettava laitoksen polttoainetehto. Mitä tällä teholla tarkoitetaan?

Perustietoselvityksellä ilmoitettava teho tarkoittaa esimerkiksi voimalaitoksen kattilalle syötettävän polttoaineen maksimitehoa.

Jos laitos tuottaa höyryn biopolttoaineella kuten puulla, lasketaanko nämä päästöt päästöiksi?

Biopolttoaineista peräisin olevat päästöt katsotaan 0-päästöisiksi, jos polttoon käytetty biomassaa sisältävä polttoaine täyttää kestävyyslain mukaiset vaatimukset.

Voimalaitoksella otetaan käyttöön uusi kattila vuonna 2025 (ennen seuraavan jakokauden alkua). Miten tämä tulisi huomioida hakemuksessa?

Tällä ei ole vaikutusta seuraavan jakokauden ilmaisjakohakemuksen laadintaan, joten uutta, myöhemmin rakennettavaa kattilaa ei tarvitse huomioida hakemuksessa. Mahdolliset kattilan käyttöönotosta aiheutuvat muutokset ilmaisjakoon ja tarkkailuun hoidetaan erikseen muutospäätöksillä, kun kattila on otettu käyttöön.

Millä perusteella voimalaitosten päästöoikeuksien ilmaisjaon suuruus määritetään?

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrään vaikuttaa laitoksen historialliset tuotantotasot vuosilta 2019–2023, sovellettava vertailuarvo sekä mahdollinen yhtenäinen monialainen korjauskerroin sekä hiilivuotokertoimet. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä lasketaan laitoksen osittain.

Jos sähkökattila otetaan käyttöön vuonna 2024, niin miten tässä tapauksessa kattilan tuottama lämpö otetaan huomioon ilmaisjakohakemuksessa?

Jakokaudella 2021–2025 sähköllä tuotettu lämpö ei ole ilmaisjakoon oikeutettua, joten vuosia 2024 ja 2025 koskevilla tuotantotasoraporteilla ilmaisjakoon oikeutettuun lämpöön ei sisällytetä sähkökattilan tuottamaa lämpöä.

Jakokaudella 2026–2030 puolestaan sähköllä tuotettu lämpö on ilmaisjakoon oikeutettua. Jakokauden perustietoselvityksen viiteajanjakso on 2019–2023, joten esimerkin sähkökattilalla ei ole vaikutusta ilmoitettaviin tietoihin. Vuonna 2026 ensimmäisen kerran toimitettavan 2026–2030 jakokauden tuotantotasoraporttiin koskien vuosien 2024 ja 2025 tuotantoa sähkökattilan tuotantomäärät ilmoitetaan ilmaisjakoon oikeutettuna lämpönä ja se huomioidaan ilmaisjaon määrittämisessä.

Onko kaikille tuotteille ilmoitettava PRODCOM- ja CN-koodit? Mitä koodeja käytetään?

PRODCOM-koodien osalta perustietoselvityksellä käytetään vuoden 2010 PRODCOM-koodeja, jotka ovat samat, joita käytettiin jakokauden 2021–2025 hakemuksessa. PRODCOM- ja CN-koodit ilmoitetaan kaikille tuotteille joiden tuotannon tai niiden valmistukseen viedyn lämmön perusteella

haetaan ilmaisjakoa. Koodien perusteella varmistetaan mihin laitoksen osaan tuotteen tuotanto kuuluu ja onko tuotteen valmistus altis hiilivuodolle.

Todentaminen ja laituskäynnit

Voiko päästöoikeuksien ilmaisjakoon liittyvien tietojen todentamiseen käyttää nykyisiä päästökaupan todentajia?

Päästöoikeuksien ilmaisjakohakemuksen todentamiseen käytetään Energiaviraston hyväksymiä ilmaisjakotietojen todentamiseen päteviä todentajia. Kaikki nykyiset päästökaupan todentajat ovat myös ilmaisjaon todentajia.

Tuleeko todentajan tehdä laituskäynti jokaiselle ilmaisjakoa hakevalle laitokselle?

Komission todentamisasetus (AVR) edellyttää, että todentajan on käytävä laitoksella ilmaisjakotietojen todentamisen yhteydessä. Siksi ilmaisjakohakemukseen sisältyvän perustietoselvityksen tai uuden osallistujan tietoselvityksen todennuttaminen vaatii laituskäynnin. Samalla todentaja voi suorittaa ilmaisjaon ehdollisuuteen liittyvien tietojen tarkistamisen. Ilmaisjakotietojen todentamisen laituskäynnin voi yhdistää myös päästöselvityksen todentamista koskevaan laituskäyntiin. Todentamisesta ohjeistetaan tarkemmin komission ohjeessa GD4.

Kuuluuko uuden osallistujan hakemus todentaa?

Uuden osallistujan ilmaisjakohakemus on todennettava vastaavasti kuin vakiintuneen laitoksen ilmaisjakohakemus.

Tarkkailumenetelmäsuunnitelma (MMP)

Tietojen tarkkailu

Mitä eroa on ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmalla ja kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusuunnitelmalla? Voiko kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusuunnitelmaa käyttää myös ilmaisjaon tietojen tarkkailuun?

Päästöjen tarkkailusuunnitelma ja ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelma (MMP) ovat kaksi erillistä, itsenäistä suunnitelmaa, joilla molemmilla on oma käyttötarkoituksensa. Päästöjen tarkkailusuunnitelmaa ei voi suoraan käyttää ilmaisjaon tietojen tarkkailuun, mutta MMP:ssa voidaan viitata päästöjen tarkkailusuunnitelmaan, jos ilmaisjaon tietojen tarkkailuun käytetään samaa menetelmää kuin päästöjen tarkkailuun.

Laitoksen päästöluvassa päästöjen määrittämiseen käytetään Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen vakioarvoja. Voidaanko ne tässä tapauksessa katsoa tarkimmiksi tarkkailumenetelmiksi, vaikka ne eivät ole ilmaisjaon säädösten mukaisesti ensisijaisia menetelmiä?

Tässä tapauksessa kyseinen menetelmä katsotaan tarkimmaksi tarkkailumenetelmäksi, sillä kyseessä on laitoksen päästöjen tarkkailusuunnitelmassa hyväksytty menetelmä. Päästöjen tarkkailusuunnitelmassa hyväksytty menetelmä on ilmaisjaon tarkkailun näkökulmasta aina tarkin menetelmä, riippumatta siitä millaisesta menetelmästä on kyse.

Miten päästöt, polttoaineen kulutus ja materiaalien määrä voidaan jakaa laitosten osille, jos näitä ei ole mahdollista mitata tällä tasolla?

Kun asiaankuuluvan muuttujan osoittamiseen laitoksen osille on laadittu asianmukainen menetelmä, muut muuttujat (jos ne korreloivat) voidaan osoittaa vastaavasti. Esimerkiksi, jos laitoksen on jaettava lämmön kulutus hiilivuodolle alttiille tuotannolle ja ei-hiilivuodolle alttiille tuotannolle, samaa lämmön kulutuksen suhdetta voidaan käyttää laitoksen polttoainemäärien, energiapanosten ja päästöjen jakamiseen näille laitoksen osille.

Jos voimalaitoksella on monta yksikköä, joiden tuottamat energiat lasketaan yhteen, mikä tarkkailumenetelmän taso on kyseessä?

Jos tarvittavan arvon määrittämiseksi tarvitaan eri mittalaitteiden summia tai erotuksia, kyseessä on epäsuora määrittämistapa (materiaalit ja polttoaineet: taso e, energiavirrat: taso d).

Mitä eroa on suoralla ja epäsuoralla määrittämisellä?

Suoralla määrittämisellä tarkoitetaan, että tarkkailua varten on käytettävissä mittauslaite, josta voidaan lukea suoraan tarkkailtava määrä. Suora määrittäminen voi lisäksi tarkoittaa asiakirjojen käyttöä, jos ne sisältävät kyseisistä suorista mittauksista saatuja arvoja ja ne eivät ole toiminnanharjoittajan hallinnassa (esimerkiksi polttoainelaskut).

Epäsuoralla määrittämisellä puolestaan tarkoitetaan, että arvot lasketaan suoraan määritettävissä olevien määrien perusteella. Esimerkiksi laitoksen osan käyttämän polttoaineen määrä, joka saadaan vähentämällä toiselle laitoksen osalle menevä polttoaineen määrä koko laitoksen polttoaineen kulutuksesta.

Analyysien osalta suora määrittäminen tarkoittaa, että analysoidaan itse kohteena olevaa muuttujaa (esim. materiaalin hiilipitoisuutta), kun taas epäsuora määrittäminen tarkoittaisi, että

muiden ainesosien pitoisuus analysoidaan ja hiilipitoisuus määritetään laskemalla erotus kokonaisuudesta.

Mitattavissa olevan lämmön mittaaminen on erityistapaus. Lämpöenergiamittarin käyttö, johon on yhdistetty kaikkien tarvittavien muuttujien mittaukset, katsotaan suoraksi määrittämiseksi. Samoin lämmönsiirtoaineen virtauksen, lämpötilan ja tilan mittaaminen yhdessä putkessa kattilan ulostulossa yhdistettynä virtauksen/lämpötilan mittaukseen yhdestä kohtaa kattilan sisäänmenossa katsotaan suoraksi määrittämiseksi. Toisaalta lämpötilojen ja virtauksen (kylläisyyden) erillinen mittaaminen eri paikoissa katsotaan epäsuoraksi mittaamiseksi erityisesti, jos kaikkia tarvittavia arvoja ei mitata kaikissa tarvitussa kohdissa.

Jos tuotettua lämpöenergiaa mitataan virtausmittarilla ja lämpötila-antureilla, niin minkä tason mukainen tarkkailu on kyseessä (mittalaitte ei itse laske energiamäärää)? Voiko mittalaitteilta saatujen tietojen perusteella lämpöenergiamäärän laskea esimerkiksi Excelissä?

Jos kyseessä on yksi lämpöenergiamittari (esimerkiksi virtausmittaus ennen/jälkeen kattilan ja lämpötilamittaukset ennen ja jälkeen kattilan), joka täyttää mittauslaitedirektiivin (2014/32/EU) vaatimukset tai kuuluu kansallisen metrologisen valvonnan piiriin, on mittalaitteelta saatava tieto tasoa 4.5 a. Tässä tapauksessa ei ole merkitystä, tehdäänkö mittalaitteelta saatavien tietojen perusteella laskenta energiamääräksi esimerkiksi itse mittalaitteella, automaatiojärjestelmässä tai Excelissä. Kunhan varsinaiset mittauslaitteet täyttävät mittauslaitedirektiivin vaatimukset, mitään vaatimuksia ei ole asetettu sille, mihin näiltä saatu signaali/mittatieto viedään ja miten se käsitellään lämpöenergiamäärän saamiseksi.

Miten tulee toimia, jos ei ole mittaustietoa ilmaisjakohakemukseen tarvittavasta tiedosta, esimerkiksi sähkönkulutuksen määrästä tai lämmön tuotannon määrästä?

Ilmaisjakoon liittyvät tiedot on määritettävä tarkimmalla mahdollisella menetelmällä. Tarkimmiksi katsotut menetelmä on kuvattu ilmaisjakoasetuksessa sekä komission GD5 ohjeessa. Jos näissä ohjeistuksissa määritettyjä tarkimpia menetelmiä ei ole käytettävissä, valitaan vastaavan ohjeistuksen tarkkailuhierarkiassa seuraavaksi tarkin menetelmä, joka laitoksella on käytettävissä. Muun kuin tarkimman menetelmän käyttö on perusteltava teknisellä mahdottomuudella, kohtuuttomilla kustannuksilla tai epävarmuustarkastelulla. Hierarkiasta poikkeamisen perustelemisesta on ohjeistettu komission GD5 ohjeessa.

Mitä tarkoitetaan tarkkailumenetelmän teknisellä mahdottomuudella?

Jos toiminnanharjoittajan ei ole mahdollisista käyttää tietyn tiedon tarkkailuun tarkinta määritettyä menetelmää, voi toiminnanharjoittaja käyttää epätarkempaa menetelmää perustellusta syystä. Tekninen mahdottomuus on kohtuuttomien kustannusten ja epävarmuustarkastelun lisäksi yksi hyväksyttävistä syistä poiketa tarkkailumenetelmien hierarkiasta. Teknisessä mahdottomuudessa kyse ei ole tarkkailumenetelmän kustannuksista, vaan siitä, onko toimenpide mahdollinen (kohtuullisessa ajassa). Tavallisia syitä tekniselle mahdottomuudelle ovat muun muassa se, että laitoksessa ei ole riittävästi tilaa tarvittavan mittauslaitteen asentamiseen, markkinoilla ei ole kyseisellä hetkellä saatavilla laitetta, jonka epävarmuus on pienempi (tai joka kuuluu lakisääteiseen metrologiseen valvontaan) tai vaaditun laitteen asentaminen edellyttäisi laitoksen (pitkää), tavallisesta huoltosyklistä poikkeavaa seisokkia.

Kohtuuttomat kustannukset: Riittääkö toiminnanharjoittajan oma arvio kustannusmäärästä vai tarvitseeko esimerkiksi tarjouksen mittalaitteiden uusinnasta?

Toiminnanharjoittajan oma laskelma ei ole riittävä tietolähde kustannuslaskelmia varten. Sopivia tietolähteitä ovat esimerkiksi laitetoimittajan tarjous laitteesta ja/tai asennustyöstä, laitetoimittajan nettisivuilta tai katalogista saatu hintatieto tai muu todellisesta kustannuksesta kertova tietolähde.

Miten kohtuuttomat kustannukset määritetään?

Kohtuuttomien kustannusten laskennasta on säädetty Ilmajakoasetuksen (FAR) liitteen VII kohdassa 4.2. Kohtuuttomista kustannuksista on ohjeistettu myös GD5-ohjeen kappaleessa 6.6.2. Näiden ohjeiden mukaisesti laskettuna tulee osoittaa, että päästökseen hierarkiassa määritettyyn tarkimpaan tasoon, toiminnanharjoittajalle aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia.

Kohtuuttomia kustannuksia laskettaessa hiilidioksiditonille käytetään 80 €/tCO₂ viitehintaa. Lisäksi GD5 ohjeen mukaisesti ”prosentti laitoksen osan viimeksi määritetystä maksutta jaettavien päästöoikeuksien vuosittaisesta määrästä” arvona käytetään kolmen viimeisimmän vuoden keskiarvoa tai, jos tätä tietoa ei ole saatavilla tai luku ei ole edustava, voidaan käyttää tästä myös konservatiivista arviota. Vaihtoehtoisesti parannuskertoimen voi määrittää hiilidioksidiekvivalentin kautta FAR:n liitteen VII kohdan 4.2 mukaisesti.

Jos kohtuuttomien kustannuksien perustelu hyväksytään, toiminnanharjoittajan on tarkkailtava muiden tietojen ohella myös kohtuuttomien kustannusten (mahdollista) muuttumista. Vuosittaista selvitystä tai vastaavaa asiasta ei kuitenkaan tarvitse toimittaa. Jos toiminnanharjoittaja huomaa, että kohtuuttomien kustannusten ehto ei enää täyty (kustannus ei enää ole hyötyä suurempi), tarkkailumenetelmäsuunnitelma on päivitettävä.

Kohtuuttomien kustannusten laskentaa ja seurantaa varten on käytettävä Energiaviraston kohtuuttomien kustannusten laskentatyökalua. Työkalu on ladattavissa Energiaviraston verkkosivuilta.

Mitä tarkoitetaan yksinkertaistetulla epävarmuudella?

Yksinkertaistetulla epävarmuudella on osoitettava, että toiminnanharjoittajan käyttämä menetelmä on tarkkuudeltaan vähintään yhtä hyvä kuin kyseisen hierarkian tarkimmaksi katsotut tietolähteet. Epävarmuuden suuruus osoitetaan laskennallisesti tai muulla luotettavalla tavalla.

Energiavirasto on aiemmissa tarkkailumenetelmäsuunnitelmien hyväksymispäätöksissään hyväksynyt seuraavat menetelmät epävarmuuden tarkkuuden osoittamiseksi:

- Toiminnanharjoittaja määrittää tuotetun kaukolämmön määrän kolmen kattilakohtaisen (netto)mittauksen summan perusteella (tarkkailutaso 4.5 d). Kaikki kolme mittalaitetta ovat CE-merkittyjä ja Mittalaitedirektiivin mukaisia eli jokainen niistä yksittäin täyttäisi tarkkailutason 4.5 a vaatimukset. Kahden tai useamman mittalaitteen yhdistetyn epävarmuuden suuruus on korkeintaan yhtä suuri kuin yhden vastaavan mittalaitteen epävarmuus. Näin ollen toiminnanharjoittajan käyttämä menetelmä on vähintään yhtä tarkka (ja usein myös tarkempi) kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää tuotetun sähkön määrän omalla mittalaitteella, joka ei ole CE-merkitty, eikä kaikilta osin Mittalaitedirektiivin mukainen (tarkkailutaso 4.5 b). Mittalaitteen tarkkuusluokka on IEC/EN 62053-21 luokka 1 (merkintä Cl. 1), mikä vastaa 1 % tarkkuutta. Mittalaitteen käyttökohde (Liiketila ja/tai kevyt teollisuus) ja sijainnin olosuhteet (sisätila, lämpötila +5–+30 °C) huomioon ottaen Mittalaitedirektiivin mukaisesti

olisi käytettävä B-luokan mittalaitetta, jonka tarkkuus on $<2\%$. Näin ollen toiminnanharjoittajan käyttämä mittalaite on tarkkuudeltaan vähintään yhtä hyvä kuin vastaava Mittalaitedirektiivin mukainen mittalaite (tarkkailutaso 4.5 a).

- Toiminnanharjoittaja määrittää kaukolämmön vertailuarvon piiriin syötettävän polttoaineen määrän kahden mittauksen summan perusteella (tarkkailutaso 4.4 e). Molemmat mittalaitteet ovat CE-merkittyjä eli molemmat täyttäisivät yksittäin tarkkailutason 4.4 b vaatimukset. Kahden tai useamman mittalaitteen yhdistetyn epävarmuuden suuruus on korkeintaan yhtä suuri kuin yhden vastaavan mittalaitteen epävarmuus. Näin ollen toiminnanharjoittajan käyttämä menetelmä on vähintään yhtä tarkka (ja usein myös tarkempi) kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää kaukolämmön vertailuarvon piiriin syötettävän polttoaineen määrän usean mittalaitteen erotuksena (tarkkailutaso 4.4 e). Toiminnanharjoittaja osoitti laskennallisesti, että kyseinen menetelmä on tarkempi, kuin FAR-asetuksen liitteen VII kohdan 3.2 alakohdan 2a mukainen menetelmä (tarkkailutaso 4.4 a).
- Toiminnanharjoittaja määrittää laitoksen tuottaman kaukolämmön määrän omalla mittalaitteella, joka ei täytä kaikilta osin Mittalaitedirektiivin vaatimuksia (tarkkailutaso 4.5 b). Toiminnanharjoittajan mittalaite on standardin EN-1434 mukainen ja sen epävarmuus on $1,5\%$. Mittalaitedirektiivin mukaisen lämpöenergiamittarin teoreettinen pienin sallittu epävarmuus on 2% . Näin ollen toiminnanharjoittajan mittalaite on vähintään yhtä tarkka kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää laitoksen tuottaman lämmön määrän omalla mittalaitteella, joka ei täytä tietolähteen 4.5.a vaatimuksia. Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut, että mittalaitteen kalibroinnin yhteydessä mittalaitteen epävarmuuden on todettu olevan $0,6\%$. Koska mittalaitedirektiivin mukaisen lämpöenergiamittarin teoreettinen pienin sallittu epävarmuus on 2% , mittalaitteen voidaan katsoa olevan vähintään yhtä tarkka kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää kartongin vuotuisen tuotantomäärän kahden (tai useamman) vaakadirektiivin mukaisella vaakalla (tarkkailutaso 4.4 e). Kahden tai useamman mittalaitteen yhdistetyn epävarmuuden suuruus on korkeintaan yhtä suuri kuin yhden vastaavan mittalaitteen epävarmuus. Näin ollen toiminnanharjoittajan käyttämä menetelmä on vähintään yhtä tarkka (ja usein myös tarkempi) kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää laitoksen tuottaman sähkön määrän kolmen mittauksen summan perusteella (tarkkailutaso 4.5 d). Kaikki kolme mittalaitetta täyttäisivät yksittäin tarkkailutason 4.5 a vaatimukset. Kahden tai useamman mittalaitteen yhdistetyn epävarmuuden suuruus on korkeintaan yhtä suuri kuin yhden vastaavan mittalaitteen epävarmuus. Näin ollen toiminnanharjoittajan käyttämä menetelmä on vähintään yhtä tarkka (ja usein myös tarkempi) kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää laitoksen tuottaman nettosähkömäärän kahden CE-merkityn mittalaitteen erotuksena (tarkkailutaso 4.5 d). Toiminnanharjoittaja osoitti, että käytettävien mittalaitteiden yhdistetty epävarmuus on pienempi kuin mittalaitedirektiivin suurin sallima epävarmuus (2%). Näin ollen määrittäminen on vähintään yhtä tarkka kuin yhdellä mittalaitedirektiivin mukaisella mittalaitteella tehtävä määrittäminen (4.5 a).

- Toiminnanharjoittaja määrittää sähkökattilalla tuotetun lämmön määrän kattilan sähkönkulutuksen perusteella. Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut, että sähkömittarin kalibroinnin yhteydessä mittalaitteen epävarmuuden on todettu olevan -0,04 %. Kattilan hyötysuhteen epävarmuuden toiminnanharjoittaja olettaa olevan 1 %. Yhdistetty epävarmuus on tällöin n. 1 %. Koska mittalaitedirektiivin mukaisen lämpöenergiamittarin teoreettinen pienin sallittu epävarmuus on 2 %, määritysmenetelmän voidaan katsoa olevan vähintään yhtä tarkka kuin tarkimmaksi katsottu tietolähde.
- Toiminnanharjoittaja määrittää polttoaineen määrän usean mittauksen summan perusteella (tarkkailutaso 4.4 e). Kaikki mittalaitteet eivät täytä tarkkailutason 4.5 a vaatimuksia ja näiden mittalaitteiden epävarmuudet on arvioitu konservatiivisesti tai käytetty laitetoimittajan ilmoittamia epävarmuuksia. Toiminnanharjoittaja osoitti, että käytettävien mittalaitteiden yhdistetty epävarmuus on pienempi kuin tietolähteen 4.4.b vaatima pienin epävarmuus (1,5 %).
- Toiminnanharjoittaja määrittää tuotteen tuotantomäärän tietolähteen 4.4.c mukaisella mittalaitteella. Toiminnanharjoittaja osoitti, että mittalaitteen kalibroinnilla saavutettu epävarmuus on pienempi kuin tietolähteen 4.4.a vaatima pienin epävarmuus (1,5 %).
- Toiminnanharjoittaja määrittää tuotteen tuotantomäärän tietolähteen 4.4.c mukaisella mittalaitteella. Toiminnanharjoittaja osoitti, että mittalaitteen kalibroinnilla saavutettu epävarmuus on pienempi kuin mittalaitedirektiivin suurin sallima epävarmuus tarkimmassa luokassa kaasumittaukselle (mittarin ja muuntimen yhdistetty epävarmuus 1,12 %). Näin ollen määritys on vähintään yhtä tarkka kuin mittalaitedirektiiviin mukaisella mittalaitteella tehtävä määritys (4.4 b).
- Toiminnanharjoittaja määrittää tuotteen tuotantomäärän tietolähteen 4.4.e mukaisesti mittalaitteen ja tuotteen metripainon (vakio) avulla. Toiminnanharjoittaja osoitti, että mittalaitteen ja vakiokertoimen epävarmuuksista laskettu yhdistetty epävarmuus on pienempi kuin tietolähteen 4.4.a vaatima pienin epävarmuus (1,5 %).
- Toiminnanharjoittaja tuottaa laitoksessaan lämpöä kolmella kattilalla, joista yhdellä (kattila A) ei ole tuotetun lämmön mittausta. Kattila A:n tuottama lämpö määritetään polttoaineen kulutuksesta käyttämällä ilmaisjakoasetuksessa (liite VII, kohta 7.2 menetelmä 4) määritettyä viitetehtokkuutta (70 %). Tällöin kokonaislämmön tuotannon tarkkailutaso on 4.5 f. Toiminnanharjoittaja on osoittanut, että 4.5 a-c ja e menetelmien käyttö on teknisesti mahdotonta. Toiminnanharjoittaja osoitti, että kattilan A osuus kokonaislämmön tuotannosta on alle 0,001 %. Vaikka toiminnanharjoittajan käyttämä menetelmä ei ole vähintään yhtä tarkka kuin 4.5 d alakohdan mukaisen menetelmät (tuotetun lämmön mittalaitteen asentaminen kattilalle A), katsottiin siitä aiheutuvan virheen kokonaislämpömäärään olevan merkityksettömän (selvästi alle 0,1 %) pieni, jolloin epävarmuustarkastelun perusteella menetelmän voidaan katsoa olevan vähintään yhtä tarkka kuin hierarkiassa ylempänä olevan menetelmän.
- Toiminnanharjoittaja määrittää tuotteen tuotantomäärään vaikuttavan syötteen määrän tietolähteen 4.4.c mukaisella mittalaitteella. Toiminnanharjoittaja osoitti, että mittalaitteen epävarmuus on pienempi kuin tietolähteen 4.4.a vaatima pienin epävarmuus (1,5 %).
- Toiminnanharjoittaja määrittää laitoksen tuottaman kaukolämmön kahden energiamittauksen erotuksena (tarkkailutaso 4.5 d). Toiminnanharjoittaja osoitti, että käytettävien mittalaitteiden yhdistetty epävarmuus on pienempi kuin mittalaitedirektiivin

suurin sallima epävarmuus (2 %). Näin ollen määrittäminen on vähintään yhtä tarkka kuin yhdellä mittalaitedirektiivin mukaisella mittalaitteella tehtävä määrittäminen (4.5 a).

- Toiminnanharjoittaja määrittää lämmön vertailuarvon piiriin kuuluvan lämmön asiakkaan höyryn mittauksella (4.5 c). Höyrylle ei ole olemassa mittalaitedirektiivin mukaisia mittalaitteita (4.5 a) ja asiakkaan mittalaitteen tarkkuus on yhtä hyvä, kuin jos se olisi toiminnanharjoittajan hallinnassa (4.5 b). Näin ollen määrittämistapa on vähintään yhtä tarkka kuin hierarkiassa korkeamman menetelmän käyttö.

Mitä mittalaitetietoja MMP:ssä tulee ilmoittaa?

Mittalaitteet, joita käytetään perustietoselvityksessä tai tuotantotasoraportilla ilmoitettujen tietojen (pl. CHP-työkalu) määrittämisessä, on ilmoitettava MMP:ssä. Mittauspisteiden on merkittävä kaaviokuvaan ja niillä on oltava jokin tunnus. MMP:n 'Sovelletun menettelyn kuvaus' -kentissä viitataan tunnuksiin, ilmoitetaan mittalaitteiden kalibrointiväli (tai vaihtoehtoinen kontrollitoimenpide, mikäli mittalaitetta ei voida kalibroida) sekä kuinka mittalaitteiden lukemista saadaan haluttu tieto (esim. mittalaitteen x ja y summa vähennettynä mittalaitteella z). Muita tietoja mittalaitteista ei tarvitse ilmoittaa.

Mitattaessa lämpö määrää, yhdeksi mittalaitteeksi katsotaan mittaukset, joilla mitataan lämpö määrää yhdessä putkessa. Mittalaitteet voi tällöin koostua virtaus-, lämpötila- ja painemittauksista. Jos syötettävä lämpö määrää koostuu esim. kolmella erillisellä putkella syötettävistä lämpövirroista, on mittalaitteita tällöin kolme kappaletta. Sama logiikka pätee lauhteen mittauksessa. Poikkeuksena tähän on tilanne, jossa koko syötettävä lämpö määrää sekä koko lauhteen lämpö määrää voidaan mitata yhdestä meno- sekä paluuputkesta. Tällöin mittaukset voidaan katsoa yhdeksi mittalaitteeksi.

Laitoksen kuvaus

Voivatko MMP:n liitteiksi laitettavat kaaviokuva ja vuokaavio olla yksi kuva?

Lähtökohtaisesti kaavioiden tulisi olla erilliset, jotta ne olisivat mahdollisimman selkeitä. Kaaviokuvassa kuvataan laitoksen päästölähteet, polttoaineet, näytteenottopisteet ja mittapisteet ja vuokaaviossa puolestaan laitoksen osat ja näiden väliset lämpövirrat. Yksinkertaisissa tapauksissa, esimerkiksi, kun laitos muodostuu vain yhdestä laitoksen osasta, voidaan kaaviot yhdistää.

Voiko kaaviokuvana käyttää samaa kaaviota kuin päästöjen tarkkailusuunnitelmassa?

Päästöjen tarkkailusuunnitelman kaaviokuva on hyvä pohja, jota voi käyttää ilmaisjaon kaaviokuvan laadinnassa. Päästöjen tarkkailusuunnitelman kaaviokuvaan ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole merkitty mm. lämmön mittauspisteitä, joten nämä ja mahdollisesti muut puuttuvat tiedot tulee lisätä ilmaisjaon kaaviokuvaan. Myös tuotantotason määrittämiseen käytettävät mittalaitteet on merkittävä kaavioon.

Onko paperitehtaan ja sen voimalaitoksen välillä "tekninen yhteys", jos ne ovat eri yhtiöitä?

Ilmaisjaossa laitosrajoina käytetään päästöluvan mukaista rajausta. Jos paperitehdas ja voimalaitos katsotaan päästölupapäätöksessä olevan samaa laitosta, MMP:ään ei merkitä teknistä yhteyttä. Jos paperitehdas ja voimalaitos katsotaan olevan erillisiä laitoksia, on näiden välillä tekninen yhteys (oletuksella, että voimalaitos tuottaa energiaa paperitehtaalalle).

Jos kaukolämpöverkkoon kuuluu useita lämpölaitoksia, onko niillä tekninen yhteys toisiinsa?

Vaikka lämpölaitokset ovat yhteydessä toisiinsa putkiston (kaukolämpöverkko) kautta, ei niillä katsota olevan ilmaisjaon näkökulmasta teknistä yhteyttä. Sen sijaan jokaisella lämpölaitoksella on tekninen yhteys kaukolämpöverkkoon itsessään, jolloin jokaisen lämpölaitoksen MMP:aan tekniseksi yhteydeksi merkitään 'lämmönjakeluverkko'.

Laitostason menetelmät ja menettelyt

Laitoksella on kaksi kattilaa ja näillä on yhteinen polttoainemittaus. Onko polttoainemittaus silloin laitoksen fyysinen osa, joka hyödyttää useampaa kuin yhtä laitoksen osaa?

Mittalaitteet eivät ole MMP:ssä tarkoitettuja fyysisiä osia, jotka hyödyttävät useampaa laitoksen osaa. Sen sijaan tällaisia fyysisiä osia ovat lämmönjakelujärjestelmät, yhteiskäytössä olevat kattilat sekä lämmön yhteistuotantoyksiköt, jos ne hyödyttävät useampaa ilmaisjaon mukaista laitoksen osaa.

Jos laitoksella on CHP-kattila, joka tuottaa lämpöä kaukolämpöverkkoon ja lisäksi sähköä, niin listataanko se kohtaan "hyödyttävät useampaa kuin yhtä laitoksen osaa"? Muita toimintoja laitoksella ei ole.

Jos laitoksella on vain yksi laitoksen osa (tässä tapauksessa kaukolämmön laitoksen osa), ei kyseiseen kohtaan tarvitse täyttää mitään, sillä laitoksella ei ole fyysisiä toimintoja, jotka palvelisivat useampaa laitoksen osaa. Jos laitoksella puolestaan olisi useampi laitoksen osa (esimerkiksi kaukolämmön laitoksen osa ja lämmön vertailuarvon (hiilivuoto) laitoksen osa), tällöin fyysiseksi osaksi merkittäisiin CHP-kattila, jos se tuottaa lämpöä molempiin laitoksen osiin.

Sähköntuotanto ei ole oma laitoksen osansa, sillä sähköntuotannolle ei jaeta maksuttomia päästöoikeuksia. Sähköntuotantoon käytettyjä polttoaineita ja niistä syntyneitä päästöjä ei kohdisteta millekään laitoksen osalle.

Mitä tietoja menettelyistä täytetään MMP:aan? Mitä tietoja menettelyjen pitää sisältää?

MMP:aan täytetään vain menettelyn nimi tai otsikko ja viittaus dokumenttiin, jossa menettely on kuvattu tarkemmin. Esimerkiksi tiedoston nimi ja sijainti, jos kyseessä sähköinen dokumentti.

Kuinka laajat tarkkailumenetelmäsuunnitelmaan kuuluvat menettelykuvaukset edellytetään olevan?

Menettelyiden sisällöstä on säädetty ilmaisjakoasetuksen (FAR) 8 artiklan 3 kohdassa ja 11 artiklassa. Näiden mukaisesti toiminnanharjoittajan on laadittava tarvittavat menettelyt tarpeellisella laajuudella.

Energiavirrat

Mitä tarkkailumenetelmien tasoa lämpöenergiamittarit ovat? Mistä tietää, täyttääkö laitoksella oleva mittari kaikki vaatimukset?

Mittauslaitelailta on pantu täytäntöön direktiivit 2014/32/EU (mittauslaitedirektiivi) ja 2014/31/EU (vaakadirektiivi), joihin viitataan FAR:n liitteen VII kohdissa 4.4 ja 4.5. Mittauslaitedirektiivin tai vaakadirektiivin mukaiset mittauslaitteet on varustettu CE-merkinnällä ja täydentävällä metrologisella merkinnällä (M). Vanhemmissa mittauslaitteissa (ennen 30.10.2016 käyttöön otetut) voi olla vanhojen direktiivien mukaiset EY-merkinnät. Tarkempaa tietoa merkinnöistä

esimerkkeineen löytyy TUKES:n sivuilta: <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/mittauslaitteet/mittauslaitteiden-merkinnat>

Lämpöenergiamittareiden osalta myös ennen vuotta 2014 hankitut mittarit voivat täyttää mittalaitedirektiivin vaatimukset ja olla siten tasoa a. Mittalaitedirektiiviä on sovellettu lämpöenergiamittareihin 30.10.2006 alkaen. Ennen nykyisen mittauslaitedirektiivin (2014/32/EU) voimaantuloa sovellettiin aikaisempaa direktiiviä ja sen vaatimuksia lämpöenergiamittareille. 2014/32/EU korvasi aikaisemman version 2004/22/EY, jonka asettamat olennaiset vaatimukset lämpöenergiamittareille olivat täsmälleen samat kuin nykyisin voimassa olevalla direktiivillä. Näin ollen, jos lämpöenergiamittari on hankittu 2006 jälkeen, täyttää se mittalaitedirektiivin vaatimukset ja kuuluu tasoon a. Tätä vanhempien mittareiden osalta täytyy tarkistaa, täyttävätkö ne mittalaitedirektiivin vaatimukset. Ennen vuotta 2006 lämpöenergiamittareilta edellytettiin kansallista tyyppihyväksyntää. Näiden tyyppihyväksyntöjen voimassaolo päättyi viimeistään 30.10.2016, kun mittalaitedirektiivin siirtymäaika päättyi.

Mistä tietää kuuluuko laitoksella oleva mittalaite kansallisen metrologisen valvonnan piiriin?

Mittauslaite on kansallisessa lakisääteisessä metrologisessa valvonnassa, mikäli se kuuluu mittauslaitelain (707/2011) soveltamisalaan. Kuluttajan ja yrittäjän välisessä kaupankäynnissä käytettävien mittauslaitteiden on aina täytettävä mittauslaitelain vaatimukset. Mittauslaitelaki koskee myös yritysten välistä kaupankäyntiä, jos mittauslupaa käytetään suoraan laskutuksen perusteena.

Jos mittalaitteen valmistajan ohjeissa ei edellytetä säännöllistä kalibrointia, onko mittalaitteiden kalibroinnille säädetty vähimmäistaajuutta?

Ilmaisjakosäädöksissä ei ole asetettu vähimmäiskalibrointiväliä. Kalibroinnille voi kuitenkin tulla vaatimuksia muusta lainsäädännöstä, kuten mittalaitelaista tai -direktiivistä. Ilmaisjakoasetuksen (FAR) 11 artiklan 4 kohdan mukaisesti toiminnanharjoittajan on varmistettava, että mittalaitteet kalibroidaan, mukautetaan ja tarkistetaan säännöllisin väliajoin.

Jos mittausjärjestelmien osia ei voida kalibroida, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava tästä MMP:ssa ja ehdotettava vaihtoehtoisia kontrollitoimenpiteitä.

Jos mittalaitteiden valmistaja on ilmoittanut, että mittalaite säilyttää mittaustarkkuutensa koko käyttöajan ja mittalaitetta ei voida kalibroida käyttöpaikassa, voidaan tällöin katsoa, että mittalaitetta ei voi kalibroida.

Miltä osin sähköllä tuotettu lämpö on oikeutettu ilmaisjakoon?

Sähköllä tuotettu lämpö on oltava tuotettu yksiköillä, jotka kuuluvat laitoksen päästöluvan rajojen sisälle. Lämmön kulutuksen on oltava vastaavissa kohteissa kuin polttoaineilla tuotetun lämmön ja lämmön kulutuskohteiden on kuuluttava laitoksen osiin. Sähköllä tuotettua lämpöä koskee samat säännöt kuin polttoaineilla tuotettua lämpöä eli muun muassa lämmön määrä määritetään yksikön tuottaman tai kuluttaman nettolämmön perusteella.

Lämpöpumppujen osalta on huomioitava, että ilmaisjakoon on oikeutettu vain se osa tuotetusta lämmöstä, jonka lämmön lähde on päästökaupan piirissä. Esimerkiksi lämmöntalteenotto päästökauppaan kuuluvasta teollisuusprosessista tai savukaasupesurilta on oikeutettu

ilmaisjakoon. Sitä vasten lämmön kerääminen maaperästä tai järvivedestä ei ole oikeutettu ilmaisjakoon.

Mitä tarkoitetaan jätekaasuilla?

Komission ohjeen GD8 mukaisesti (kappale 2.2) päästöoikeuksien ilmaisjaossa jätekaasuksi luokitellaan kaasu, joka täyttää seuraavat kolme ehtoa:

1. Se sisältää epätäydellisesti hapettunutta hiiltä;
2. Se on kaasumaisessa olomuodossa standardiolosuhteissa;
3. Se on seurausta mistä tahansa alla luetelluista prosesseista:
 - metalliyhdisteiden pelkistäminen kemiallisesti tai elektrolyysin tai pyrometallurgian avulla malmeissa, rikasteissa tai sekundaarisissa raaka-aineissa muuta pääasiallista tarkoitusta kuin lämmön tuotantoa varten;
 - epäpuhtauksien poistaminen metalleista ja metalliyhdisteistä muuta pääasiallista tarkoitusta kuin lämmön tuotantoa varten;
 - karbonaattien lämpöhajoaminen, lukuun ottamatta savukaasujen puhdistusta, muuta pääasiallista tarkoitusta kuin lämmön tuotantoa varten;
 - tuotteiden ja väli tuotteiden kemialliset synteetit, joissa hiiltä sisältävä materiaali osallistuu reaktioon ja joissa pääasiallisena tarkoituksena on jokin muu kuin lämmön tuotanto;
 - hiiltä sisältävien lisäaineiden tai raaka-aineiden käyttö muuta pääasiallista tarkoitusta kuin lämmön tuotantoa varten; metallioksidien tai muiden oksidien, kuten silikonioksidien ja fosfaattien, kemiallinen tai elektrolyyttinen pelkistys muuta pääasiallista tarkoitusta kuin lämmön tuotantoa varten.

Tuotteen vertailuarvo ja fall back-menetelmät

Jos tuotteen vertailuarvon piirissä tuotetaan kaukolämpöä, miten tämä merkitään MMP:aan?

Tässä tilanteessa tuotettu lämpö viedään tuotteen vertailuarvon laitoksen osasta kaukolämmön laitoksen osaan. Tällöin kyseinen lämpövirta merkitään tuotteen vertailuarvon välilehdelle vietyinä lämpönä ja kaukolämmön välilehdelle tuotuna lämpönä (tuotteen vertailuarvon piiristä).

Onko CHP:llä tuotettu lämpö kaukolämmön laitoksen osaan tuotua lämpöä vai tuotettua lämpöä?

Jos CHP-yksiköstä saatavaa lämpöä käytetään useammassa laitoksen osassa (esimerkiksi kaukolämmön ja hiilivuotolämmön laitoksen osissa), tällöin CHP-lämpö merkitään tuotuna lämpönä. Jos kaikki CHP-yksikössä tuotettu lämpö käytetään kaukolämmöksi, voidaan tällöin lämpö merkitä myös tuotetuksi. Toimittiin kummin tahansa, MMP:n on oltava yhtenevä laitoksen perustietoselvityksen ja tuotantotasoraportin kanssa.

Salassapito ja todentaminen

Voiko kaaviokuvat merkitä salassa pidettäviksi?

Kaikki ilmaisjakohakemukseen liitettävät liitteet (ja muut tiedot) voidaan merkitä salassa pidettäviksi. Järjestelmässä liitteen voi merkitä salassa pidettäviksi liitteittäin. Kaikkia hakemuksen

tietoja ei ole mahdollista salata, vaan salassa pidettävien tietojen tulee sisältää esimerkiksi julkisuuslain (621/1999) mukaisia liikesalaisuuksia. Asia arvioidaan aina tietokohtaisesti.

Energiatehokkuusehto

Mistä energiatehokkuussuositukset tulevat? Onko ne toiminnanharjoittajan määrittelemiä?

Suositukset tulevat yrityksen pakollisista energiakatselmuksista, sertifioidun energiahallintajärjestelmän (tai sertifioitu ISO 14 001 ympäristöjärjestelmä ja sertifioitu ETJ+) osana tehdyistä energiakatselmuksista tai energiatehokkuussopimusjärjestelmän osana tehdyistä energiakatselmuksista. Suositukset on määritellyt joko yrityksen oma pätevätytynyt vastuuhenkilö tai ulkopuolinen pätevätytynyt energiakatselmoija.

Jos yrityksessä on pidetty energiakatselmus sekä 2019 että 2023, niin pitääkö molemmissa katselmuksissa todetut energiatehokkuussuositukset olla toteutettu?

Ilmaisjakoasetuksen mukaan kaikki tarkastelujaksolla annetut suositukset on tehtävä, ellei jokin määrittelyistä poikkeuksista sovellu. Tarkastelujakso on 2019–2022. Tämän tarkastelujakson ulkopuolella annettuja energiatehokkuussuosituksia ei tarkastella ilmaisjakohakemuksen yhteydessä. Tarkastelujakso on koko jakokauden 2026–2030 sama.

Mihin mennessä energiatehokkuussuositukset on toteutettava, jotta ilmaisjaon saa täysimääräisenä?

Jotta ilmaisjaon saa täysimääräisenä koko jakokaudelle 2026–2030 energiatehokkuussuositukset on toteuttava vuonna 2026 jätettävän ilmaisjaon tuotantotasoraportin todennukseen mennessä.

Sovelletaanko energiatehokkuusehtoa tytäryhtiön omistamaan laitokseen, jonka osalta liikevaihto ja tase jäävät alle kynnysarvojen, mutta emoyhtiön liikevaihto tai tase ne ylittävät?

Energiatehokkuusehdon soveltaminen katsotaan sen yhtiön perusteella, jonka nimissä laitoksen päästölupa on. Jos päästölupa on tytäryhtiön nimissä, niin tarkastellaan tytäryhtiön tunnuslukuja ja jos tytäryhtiö ei täytä suuren yrityksen kriteerejä, niin tällöin energiatehokkuusehto ei koske kyseistä laitosta.

Miten toteutuksissa otetaan huomioon, milloin energiatehokkuussuositus voidaan toteuttaa? Jos esimerkiksi suosituksen toteuttaminen vaatii pidemmän huoltoseisokin tai ylimääräisen huoltoseisokin ja miten sen kustannus huomioidaan?

Ilmaisjakoasetukseen lisätyn 22 a artiklan 1 kohdan mukaan suositusten toteutuksissa on mahdollista huomioida laitospesittaiset toimintaolosuhteet, mukaan lukien suunnitellut tai suunnittelemattomat huoltojaksot. Tarkempaa ohjeistusta kyseisen poikkeuksen soveltamisen ehdoista löytyy komission ohjeasiakirjasta nro 12.

Voiko energiakatselmuksia korvata sertifioidulla ISO 14001 järjestelmällä ja käytössä olevalla ETJ+-järjestelmällä?

Kyllä, kyseisellä yhdistelmällä vapautuu pakollisesta yrityksen energiakatselmuksista (ETJ+ sisältää energiakatselmuksen).

Jos energiatehokkuuskatselmuksen tekemisestä on jo pidemmän aikaa, niin pitääkö katselmus päivittää tätä varten?

Ilmaisjaon energiatehokkuusehto ei aseta vaatimuksia katselmuksen päivittämiselle.

Minkä vuoden liikevaihtoa tarkastellaan?

Investointikustannusten kohtuuttomuuteen liittyvän poikkeuksen osalta tarkastellaan kolmen edellisen kalenterivuoden liikevaihtojen keskiarvoa.

Miten käsitellään energiatehokkuussuositukset, jotka eivät vaikuta laitoksen suoriin päästöihin? Ja rajataanko tarkastelu ainoastaan koskemaan päästökaupan alaista laitoksen osaa?

Kaikki suositukset on toteutettava, ellei jokin määritellyistä poikkeuksista tule kyseeseen jonkin suosituksen osalta. Toteutusvaatimus ei koske suosituksia, jotka eivät johtaisi energiansäästöön kyseessä olevan laitoksen tuotantoprosessissa.

Miten toimitaan, jos yrityksen katselmuksessa ei ole ko. päästökauppalaitokseen kohdistuvia suosituksia (vaan suositukset koskevat yrityksen muita laitoksia)?

Ilmaisjakoasetuksen mukaan toteutusvaatimus ei koske suosituksia, jotka eivät johtaisi energiansäästöön kyseessä olevassa laitoksessa.

Sähkö ja kaukolämpöä tuottava päästökauppalaitos ei kuulu ilmastoneutraaliussuunnitelman veloitteen piiriin, mutta kuuluuko laitos energiatehokkuusvaatimuksen piiriin?

Sähkö ja kaukolämpö eivät ole ilmastoneutraaliussuunnitelmaveloitteen tarkastelun piirissä. Energiatehokkuusvaatimus koskee laitoksia, jotka energiatehokkuuslain (1429/2014) perusteella ovat velvollisia suorittamaan pakollisen yrityksen energiakatselmuksen tai joilla on sen sijasta käytössä sertifioitu energianhallintajärjestelmä. Sähköä ja/tai kaukolämpöä tuottava laitos siis kuuluu energiatehokkuusvaatimuksen piiriin, jos sitä operoi yritys, joka on energiatehokkuuslain mukainen suuri yritys.

Saako esimerkiksi vuonna 2019 suoritettujen energiakatselmuksen energiatehokkuussuosituksien takaisinmaksuajat laskea uudelleen tämän hetken hinnoilla?

Jos energiakatselmuksen raportissa energiatehokkuussuositukselle on ilmoitettu takaisinmaksuaika, on sitä käytettävä.

Ilmastoneutraaliussuunnitelma

Sähköä ja kaukolämpöä tuottavien laitosten ei tarvitse laatia ilmastoneutraaliussuunnitelmia. Onko tämä oikein ymmärretty?

Ilmastoneutraaliussuunnitelmat koskevat ainoastaan tuotteen vertailuarvon sisältäviä laitoksia. Pelkästään sähköä ja (kauko)lämpöä tuottavat laitokset eivät ole tämän tarkastelun piirissä.

Vaikuttaako ilmastoneutraaliussuunnitelmavaateeseen millään tavalla mahdolliset olennaiset muutokset vertailujakson 2016–2017 jälkeen toiminnanharjoittajan CO₂-päästöasoissa ja/tai vertailujakson toiminnanharjoittajan tilanne?

Ilmastoneutraaliussuunnitelman veloitteen piiriin kuuluvat laitokset määritetään 2016–2017 tietojen perusteella ja tämän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta siihen, kuuluko laitos veloitteen piiriin. Kyseisen ajanjakson jälkeen tapahtuneet muutokset voidaan kuitenkin sisällyttää ilmastoneutraaliussuunnitelmaan niiltä osin, kun muutokset tukevat laitoksen ilmastoneutraaliustavoitetta.

Mistä voi tarkastaa kuuluuko laitos ilmastoneutraaliussuunnitelman veloitteen piiriin?

Energiavirasto on ilmoittanut toiminnanharjoittajille, jotka ovat ilmastoneutraaliussuunnitelmaveloitteen piirissä. Euroopan komissio on vahvistanut veloitteen piiriin kuuluvat laitokset, ja Energiavirasto on julkaissut listan veloitteen piiriin kuuluvista laitoksista ilmaisjaon verkkosivuillaan (<https://energiavirasto.fi/paastooikeuksien-ilmaisjako>).

Onko ilmastoneutraaliussuunnitelmassa pakko olla toimenpiteitä suunniteltuna ennen vuotta 2030?

Ilmastoneutraaliussuunnitelman osalta ei ole veloitetta, että päästövähennystoimenpiteitä tehdään jokaisella viisivuotisjaksolla. Ilmastoneutraaliussuunnitelma arvioidaan kokonaisuutena ja siinä asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden on oltava saavutettavissa olevia ja perusteltuja siten, että laitos on ilmastoneutraali vuonna 2050.

Mikäli laitos ei ole ilmastoneutraaliussuunnitelmavelvollinen, niin saako ilmaisjaon täysimääräisenä?

Jos laitos ei ole velvollinen jättämään ilmastoneutraaliussuunnitelmaa, niin tällöin tämän kriteerin perusteella ilmaisjaon määrää ei vähennetä. Laitokselle voi kuitenkin tulla vähennys energiatehokkuuskriteerin perusteella, joka on erillinen velvoite ilmastoneutraaliussuunnitelmaan nähden.

Voiko ilmastoneutraaliussuunnitelmaa päivittää myöhemmin?

Ilmastoneutraaliussuunnitelmaa on mahdollista päivittää tarvittaessa. Hakemuksen jättämisen jälkeen toiminnanharjoittajalla on mahdollisuus päivittää suunnitelmaa niin kauan, kun se on Energiaviraston käsittelyssä.

Hiilirajamekanismi (CBAM)

Vaikuttaako CBAM kaukolämpölaitosten raportointiin?

Jos laitos koostuu pelkästään kaukolämmön laitoksen osasta, niin CBAM:lla ei ole vaikutusta raportointiin. Jos laitoksella on kaukolämmön lisäksi muita laitoksen osia, niin CBAM:lla saattaa olla vaikutusta raportointiin riippuen siitä, tuotetaanko laitoksen osissa CBAM-tuotteita.